

Toetsingskader bekeringen

Reactie op beantwoording kamervragen

Op 4 juni 2018 zijn aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid kamervragen¹ gesteld naar aanleiding van de Open Brief van onze Stichting betreffende de asielbeoordeling bekeerlingen² en het bericht 'IND-beleid bekeerlingen geregeld onzorgvuldig'³. Op 20 juni 2018 heeft de staatssecretaris geantwoord.⁴ Een van de vragen gaat over het beoordelingskader. In deze notitie wordt ingegaan op het op dit onderdeel gegeven antwoord.

VRAAG 7 BETREFFENDE HET BEOORDELINGSKADER

"Klopt het dat er geen beoordelingskader is voor de toetsing van bekeerlingen (Gave stelt dat er alleen een 'vaste gedragslijn' is voor de gehoren)? Op welke (onafhankelijke) gronden wordt de beoordeling dan wel gemaakt? Deelt u de mening dat het noodzakelijk is dat er een dergelijk beoordelingskader moet komen?"

ANTWOORD VAN DE SvJenV

"Het klopt dat er bij de beoordeling van bekeringsaanvragen tot op heden sprake was van een vaste gedragslijn, welke door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State geaccordeerd is. Deze gedragslijn is vastgelegd in een intern informatiebericht van de IND. De gedragslijn geldt niet enkel voor de gehoren, maar betreft het hele beoordelingskader van aanvragen waarin een bekering als asielmotief wordt aangevoerd. In de eerdergenoemde brief die uw Kamer voor het zomerreces ontvangt, zal ik het toetsingskader kenbaar maken."

REACTIE GAVE

Onze stichting is verbaasd over het gegeven antwoord. Enerzijds biedt de bekend gemaakte 'vaste gedragslijn' geen enkel aanknopingspunt voor de inhoudelijke beoordeling van de door de vreemdeling afgelegde verklaringen omtrent zijn bekering. Daarnaast heeft de SvJenV nooit op andere wijze bekend gemaakt welke, op deskundigheid gegronde, beoordelingscriteria hij hanteert, ofschoon dit in het kader van de vereiste objectiviteit, inzichtelijkheid en toetsbaarheid van de besluitvorming volgens de integrale geloofwaardigheidstoets wel verwacht mag worden.

NADERE BESPREKING

Vaste gedragslijn

De door de SvJenV genoemde vaste gedragslijn is die welke beschreven wordt in Afdelingsuitspraak 201109839/1/V2 d.d. 25 mei 2013. Deze omvat de volgende onderdelen:

1. Vragen over de motieven voor en het proces van bekering, waaronder de betekenis en praktische uitvoering van een eventuele doop en doopplechtigheid, en over de persoonlijke betekenis van de bekering of de geloofsovertuiging voor een vreemdeling.

¹ Kamerstuk 2018Z10361

² <https://juridisch.gave.nl/open-brief>

³ <https://www.rd.nl/vandaag/binnenland/ind-beleid-bekeerlingen-geregeld-onzorgvuldig-1.1490646>

⁴ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D34957&did=2018D34957>

2. Vragen die betrekking hebben op algemene, basale kennis van de geloofsleer en geloofspraktijk.
3. Ten slotte verwacht de staatssecretaris dat een vreemdeling die stelt dat kerkgang onderdeel is van zijn geloofsovertuiging, daarover vragen weet te beantwoorden, bijvoorbeeld waar de kerk zich bevindt die hij bezoekt, op welk tijdstip de dienst of de mis plaatsvindt, en hoe deze verloopt. Soortgelijke vragen stelt de staatssecretaris ook over andere door een vreemdeling genoemde uitingen van zijn gestelde geloofsovertuiging, zoals evangeliseringsactiviteiten.

Deze punten betreffen wel de toetsingsonderwerpen: de zaken die tijdens de gehoren en in de beoordeling aan de orde moeten komen. Aanwijzingen of kaders voor de inhoudelijke beoordeling van de door de vreemdeling op deze onderdelen afgelegde verklaringen worden echter niet gegeven.

Vereiste van het gebruik van objectieve informatiebronnen

In WI 2014/10 en de Memorie van Toelichting wordt uitdrukkelijk vermeldt dat dit mede inhoudt dat gebruik gemaakt wordt van objectieve informatiebronnen.⁵ In geval van de geloofwaardigheid van bekering valt daarbij te denken aan objectieve informatiebronnen aangaande bekeringsprocessen zoals door onze stichting gebruikt wordt ter onderbouwing van onze expertiserapporten.⁶ In de vele (meer dan 300) 'bekeringsdossiers' welke bij onze stichting bekend zijn is nog nimmer gebleken dat de IND kenbaar maakt welke de objectieve informatiebronnen zijn welke gehanteerd worden bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van bekering. Onze stichting acht dit een stelselmatige en ernstige tekortkoming in de vereiste objectiviteit en transparantie in de besluitvorming, met als gevolg een hoge mate van willekeur in argumentatie zonder duidelijke en deugdelijke fundering in objectieve informatiebronnen.⁷

Intern informatiebericht

De SvJenV maakt in zijn antwoord wel melding van een intern informatiebericht welke het hele beoordelingskader van aanvragen waarin een bekering als asielmotief wordt aangevoerd zou aangeven. Niet duidelijk is op welk informatiebericht hij doelt. Wel wil hij binnenkort het toetsingskader kenbaar maken. Onze stichting vraagt zich af waarom hij dat niet reeds met de beantwoording van deze vragen gedaan heeft, nu hij stelt dat het toetsingskader deel uitmaakt van de reeds bestaande gedragslijn.

Voor zover de SvJenV doelt op het via een WOB-verzoek openbaar geworden informatiebericht 'IB2016 Handvatten horen en beslissen in bekeringszaken'⁸, kan onze stichting ook daarin niet ontdekken welke objectieve informatiebronnen de IND bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van bekering gebruikt.

Consistentie in weging en beoordeling

De IND betreft in de beoordeling tevens wat eerder is onderzocht en overwogen naar aanleiding van de gehoren van andere vreemdelingen in een vergelijkbare situatie.⁹ Dit zou moeten leiden tot een behoorlijke consistentie in besluitvorming. Onze stichting constateert echter dat de consistentie vaak ver te zoeken is. Onze stichting heeft de afgelopen paar jaar veel zaken in

⁵ Zie WI 2014/10 par. 3.2: "De geloofwaardigheidsbeoordeling moet objectief, gestructureerd en transparant worden uitgevoerd. Dat betekent onder andere dat gebruik gemaakt moet worden van objectieve bronnen en kenbaar gemotiveerd moet worden, waarbij inzicht gegeven wordt in de weging."

Memorie van toelichting (Tweede Kamer, vergaderjaar 2014–2015, 34 088, nr. 3; <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34088-3.html>), par. 3.1.2: "Het oordeel van het bestuur, gebaseerd op de gehoren, vergelijking met andere gehoren en hetgeen bekend is uit objectieve informatiebronnen, blijft hierom het uitgangspunt. De taak van de bestuursrechter blijft toetsing van het bestuurlijk oordeel. Primair wordt hierbij het besluit getoetst aan de vereisten van behoorlijk bestuur, met name op het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel. Het oordeel van het bestuursorgaan over de geloofwaardigheid kan op dezelfde wijze worden getoetst. Indien het bestuursorgaan op dit punt het onderzoek naar de asielaanvraag naar het oordeel van de rechtbank onjuist, onzorgvuldig of onvolledig heeft uitgevoerd, waardoor er twijfel is over het oordeel van het bestuursorgaan, dan is de juiste weg om het besluit te vernietigen, waardoor het bestuursorgaan een nieuw besluit dient te nemen, of de rechtbank zelf in het geschil kan voorzien."

⁶ Beschikbaar via ons document 'Bekering tot Christus' en dr. Van Saanes 'Geloofwaardigheid bekering', beide te downloaden van <https://juridisch.gave.nl/bijlagen-expertiserapporten>

⁷ Men zie bijvoorbeeld H7 van ons document 'Bekering tot Christus', versie 4.3, te downloaden van <https://juridisch.gave.nl/documentenarchief-btc>. Onze stichting constateert daarbij ook tegenstrijdigheid in aangevoerde argumenten, waarover wij later verwachten te rapporteren.

⁸ te downloaden van <https://juridisch.gave.nl/bijlagen-expertiserapporten>

⁹ WI 2014/10 par. 4.1 sub d

behandeling gehad welke nog in de bestuurlijke fase verkeerden, aangezien vanaf medio 2015 heel veel zaken VA gestuurd werden. Dat gaf de mogelijkheid om reeds na uitkomen van een voornemen tot afwijzen tot onderzoek over te gaan en een rapport in te dienen voordat de definitieve beschikking geslagen werd. Het is onze stichting daarbij opgevallen dat een aantal zaken die door ons zeer overtuigend zijn bevonden desondanks tot een definitieve afwijzing leidden (zonder dat was vast te stellen dat daarbij factoren buiten het bekeringsrelaas een rol speelden) en dat zaken die wij zwakker vonden wel werden ingewilligd. Er is daarbij kennelijk weinig eenduidigheid in de weging. Onze stichting hoort ook vanuit de advocatuur, die uiteraard meer inwilligingen ziet, soortgelijke geluiden.

Onze stichting wenst hierbij op te merken dat rechters alleen zaken onder ogen krijgen die in de uiteindelijke beschikking afgewezen zijn. Het is aldus voor de rechter onmogelijk om adequaat te toetsen of een afwijzing in het licht van een breder aantal beoordelingen, waaronder inwilligingen, als redelijk aangemerkt kan worden. Ook in dit opzicht ontbreekt het aan de benodigde objectiviteit en transparantie.

CONCLUSIE

Onze stichting is derhalve van oordeel dat de besluitvorming door de IND aangaande asielaanvragen van bekeerlingen niet gedragen wordt objectieve en transparante criteria en dat nadere borging noodzakelijk is middels het kenbaar gebruikmaken van de vereiste objectieve informatiebronnen en middels het transparant maken van al hetgeen in een groter aantal bekeringszaken overwogen en besloten wordt.

Onze stichting ziet uit naar de door de SvJenV toegezegde openbaarmaking van het toetsingskader en zal daar op gepaste wijze onze visie op geven.

COLOFON

AUTEUR

Dr. Marnix Visscher
21 juni 2018

Deze notitie kan gedownload worden van www.juridisch.gave.nl en mag vrij verspreid worden mits onverkort en met vermelding van deze bepaling en verwijzing naar voornoemde website.

JURIDISCHE ONDERSTEUNING GAVE

Stichting Gave verlangt ernaar dat de vluchtelingen die naar ons land komen, worden gezien en geliefd. Gave is een interkerkelijke organisatie, die kerken en christenen bewust maakt van de bijbelse roeping om vluchtelingen gastvrij te ontvangen. De afdeling juridische ondersteuning geeft advies aan kerken en vrijwilligers aangaande vragen die liggen op het terrein van het vreemdelingenrecht. De afdeling biedt ook ondersteuning aan christenen die asiel aanvragen op grond van vrees voor geloofsvervolgung.

Stichting Gave

Marie Curiestraat 35
3846 BW Harderwijk
T 0341 - 460 328
www.gave.nl | juridisch@gave.nl
IBAN NL85 INGB 0006 9900 56

